

kwartaalblad stichting duinbehoud

duin

1984 nr.1

losse nummers f 3,=

- ★ Vossenjacht: niet nodig
- ★ Watervegetaties
- ★ Stinseplanten
- ★ Herstelplan Kennemerduinen

Langs het Wassenaarse Slag

Schelpenvissers met stortkarren, eind vorige eeuw

Wie op een mooie zomerse dag het Wassenaarse Slag in de boswachterij 'Hollands Duin' bezoekt, zal zich moeilijk in kunnen denken hoe deze weg er zo'n negentig jaar geleden uitzag. Nu razen er op een zonnige dag 6.000 auto's over het asfalt richting strand en zee. Om de bezoekers nog sneller naar het strand te brengen bestond er in de jaren '60 zelfs een plan om het Slag met nog eens twee rijstroken uit te breiden.

door EDWIN HUGO

Nee, dan rond 1890: als we toen vanaf Wassenaar kwamen zouden ons slechts karren met schelpen passeren. Niet over asfalt of klinkers, maar over een zandpad, de wagens getrokken door zwetende paarden. Dagelijks haalden schelpenvissers 60 stortkarren schelpen van het strand. De schelpen gingen dan naar de kalkbrandrijen in Wassenaar.

'Het was vroeger gezellig', hoor je vaak vertellen als je met oude bewoners van het Slag praat. Wonen er nog slechts twee gezinnen in het eerste gedeelte van het duin, vroeger was dat wel anders. Op de foto zien we het Wassenaarse Slag rond 1920. Komende vanaf Wassenaar hebben we

vanaf de hoogte 'De Klip' een mooi overzicht over het duingebied. Direkt aan de linkerkant stond vroeger een huisje, dat werd bewoond door Keetje de Bas en dienst deed als cafeetje. Vele vermoeide wandelaars en fietsers hebben hier even uitgerust. Achter het huisje konden de kinderen spelen op een hoog duin; de uitgestoven helling die toen is ontstaan is nog steeds terug te vinden langs het fietspad richting zee. In die dagen was een apart fietspad-voetpad niet nodig om veilig naar het strand te komen. Het cafeetje was dus gunstig gelegen, iedereen kwam er langs.

jachtopziener

Aan de rechterkant, schuin tegenover het cafeetje, woonden de jachtopzichers van Koningin Wilhelmina. Dit waren de gebroeders Slats; zij deden hun best om de Katwijkse en Wassenaarse stropers uit het duin te houden. Al in de middeleeuwen waren er jachtopzichers actief om de wildstand op peil te houden. Stropers kregen zware straffen als zij door de 'koddebeier' betrappt werden. Om te voorkomen dat de honden uit de omliggende duindorpen achter de konijnen aan zouden gaan jagen, werd één van hun poten afgehakt.

Tot 1978 werden er jaarlijks in augustus 8.000 fazanten uitgezet. Dit is nu verboden. Met het beëindigen van het op

Wassenaar - Weg naar Zee

vanaf dezelfde standplaats: boven rond 1920, onder 1984

Edwin Hoge

grote schaal fokken en uitzetten van fazanten verdween ook het werk voor de jachtopzichter. De laatste jachtopzichter verlaat dit jaar de Wassenaarse Slag. Het jachtrecht blijft voorbehouden aan de Koning, zo is het nu eenmaal bepaald in de wet.

Even voorbij het jachtopzichtershuisje herinnert een vlak gedeelte duin ons aan het teelland van Jan Remmerswaal. Deze Wassenaarder woonde vlak bij zijn land aan de andere kant van het Slag. Vele vaste duin- en strandbezoekers zullen zich het huisje nog wel herinneren. Rond 1979 is het 85-jaar oude huisje gesloopt, nadat het eerst een half jaar lang gekraakt is geweest door jongeren uit Wassenaar.

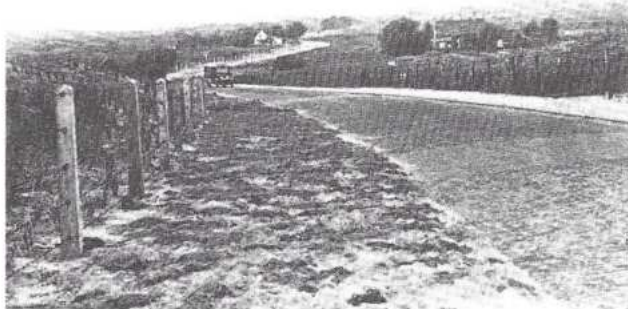
schaatsen

Zo begin 1900 stond Remmerswaals land 's winters vaak onder water. Bij vriezend weer werden de schaatsen ondergebonden en werd er naar Katwijk geschaatst. Eerst ging de tocht over 'Groot Berkhei', deze vallei was ongeveer vier keer zo groot als 'Klein Berkhei'. Om in deze vallei te komen, moest er even over een duintje worden gelopen; daarna ging de tocht richting Katwijk weer verder over het ijs. Het schaatsen ging prima, dat

was best plezierig. Minder plezierig zou het zijn, als in het voorjaar het water nog op het land zou staan. Bij één landje was dat wel het geval, dat stond zelfs 's zomers onder water; deze duinpan is nu nog op de kaart terug te vinden als de 'Waterdel'. Op de landjes pootte men aardappelen of er werd rogge gezaaid, of erwten. Na het rooien van de 'Eigenheimertjes' of 'Rode Starren' werd op de plaatsen waar het mogelijk was weer winterrogge ingezaaid. De rogge voorkwam het stuiven in de winter. Fazanten en patrijzen pikten er ook hun graantje van mee.

verdroging

Rond 1910 was er geen wateroverlast meer. De grote verdroging door de waterwinning had zijn intrede gedaan. De landjes konden nu moeilijk worden beteeld, er was veel regen voor nodig. Een droge zomer betekende een mislukte oogst. Maar er lag een nog grotere bedreiging op de loer voor de beide 'Berkheiden'. In 1929 werd ten behoeve van de waterwinning door de Leidsche Duinwater Maatschappij winningskanaal III aangelegd: het ongeveer 70 meter brede, zeer diepe kanaal betekende definitief het einde van de teellanden 'Groot-' en 'Klein-Berkheide'.

Uitzicht rond 1935 (boven) en in 1984 (onder)

Edwin Hoge